

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004876

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Верман Максим Олександрович

2. Maksym O. Verman

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 02-09-2026

Спеціальність за освітою: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16218

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01.27, 17.01.07, 17.07.21, 17.07.21.03

Тема дисертації:

1. Радіоп'єса як жанр української літератури початку XXI століття
2. The Radio Play as a Genre of Early 21st-Century Ukrainian Literature

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному літературознавчому осмисленню радіоп'єси як специфічної форми сучасної аудіальної драматургії, що функціонує на межі літератури, театру та медіа. Актуальність теми зумовлена активною трансформацією аудіальної культури в цифрову добу. Розвиток подкастингу та нових форматів звукової драматургії потребує переосмислення традиційного поняття радіоп'єси. Тривалий час українська радіодрама лишалася на периферії наукової уваги, що зумовлює потребу в оновленні літературоцентричних підходів та врахуванні інтермедійної природи жанру. Об'єкт дослідження: радіоп'єса як жанр української літератури початку XXI століття. Предмет дослідження: жанротворчі ознаки радіоп'єси, зокрема взаємодія драматургічного тексту й акустичної реалізації, організація звукового простору та механізми рецепції. Методологія поєднує інструментарій класичного літературознавства, медіастудій та теорії звуку. Використано методи: історико-літературний, системно-структурний, семіотичний,

наратологічний, рецептивно-естетичний та феноменологічний. Основний зміст дослідження: У першому розділі («Теоретичні засади вивчення радіоп'єс») проаналізовано генезу жанру. В українському контексті висвітлено новаторські спроби оригінальної радіодраматургії 1930-х років (О. Димінський), які згодом були репресовані. Радіоп'єсу концептуалізовано як систему «текст – звук – рецепція» та обґрунтовано поняття «сетинг». У другому розділі («Специфіка радіоп'єси як жанру») досліджено синкретичну природу твору, де звук є самостійним носієм значення. Розкрито механізм «внутрішнього екрана» слухача. Залучено концепції Дж. Стерна, Р. Барта та Ж.-Л. Нансі. Центральним здобутком є обґрунтування категорії вертикальності звукового простору (акустична, структурна, символічна), доведеної на матеріалі творів Д. Тернового, П. Скотніцького та С. Гальченко. У третьому розділі («Жанрові трансформації радіоп'єси...») доведено, що постпродакшн і монтаж відіграють роль «другої драматургії». Проаналізовано аудіосеріал «Тунелі уяви» як предметно-орієнтоване мистецтво (site-specific) та проєкт «Нові шрами», де документальний вербатім створює ефект акустичної гіперреальності й симулякру. Наукова новизна: Уперше: здійснено системний аналіз радіоп'єси як автономного жанру; введено в обіг категорію вертикальності звукового простору; концептуалізовано роль постпродакшну як інструменту драматургії; описано функціонування жанру в режимі предметно-орієнтованого мистецтва. Уточнено: статус радіоп'єси як відкритої структури; межу між радіоп'єсою та аудіокнигою (поліфонія проти лінійності); функції тиші, пауз і шумів як аудіальних тропів. Набули подальшого розвитку: інструментарій аналізу аудіальних творів та уявлення про конвергенцію художніх і документальних форм. Практичне значення: результати можуть бути застосовані у викладанні курсів з історії та теорії літератури, новітньої драматургії, медіастудій. Запропонована методологія просторового аналізу може слугувати прикладним інструментом для практиків (сценаристів, режисерів, саунд-дизайнерів) під час створення сучасного аудіо контенту.

2. This dissertation is devoted to a comprehensive literary analysis of the radio play as a specific form of contemporary audio drama that operates at the intersection of literature, theater, and media. The relevance of this topic stems from the rapid transformation of audio culture in the digital age. The development of podcasting and new formats of audio drama requires a rethinking of the traditional concept of the radio play. For a long time, Ukrainian radio drama remained on the periphery of scholarly attention, which necessitates an update of literature-centered approaches and a consideration of the genre's intermedia nature. Object of study: the radio play as a genre of early 21st-century Ukrainian literature. Subject of study: the genre-defining characteristics of the radio play, in particular the interaction between the dramatic text and its acoustic realization, the organization of sound space, and the mechanisms of reception. The methodology combines tools from classical literary studies, media studies, and sound theory. The following methods were used: historical-literary, systemic-structural, semiotic, narratological, receptional-aesthetic, and phenomenological. Main content of the study: The first chapter ("Theoretical Foundations for the Study of Radio Plays") analyzes the genesis of the genre. In the Ukrainian context, the study highlights the innovative attempts at original radio drama in the 1930s (O. Dyminsky), which were later suppressed. The radio play is conceptualized as a "text-sound-reception" system, and the concept of "setting" is substantiated. The second chapter ("The Specifics of the Radio Play as a Genre") explores the syncretic nature of the work, in which sound serves as an independent vehicle of meaning. The mechanism of the listener's "internal screen" is examined. The concepts of J. Stern, R. Barthes, and J.-L. Nancy are drawn upon. The central contribution is the justification of the category of verticality in sound space (acoustic, structural, symbolic), demonstrated using the works of D. Ternovoy, P. Skotnitsky, and S. Galchenko. In the third chapter ("Genre Transformations of the Radio Play..."), it is demonstrated that post-production and editing play the role of "second dramaturgy." The audio series "Tunnels of the Imagination" is analyzed as site-specific art, as is the project "New Scars," in which documentary verbatim creates an effect of acoustic hyperreality and simulacra. Scientific novelty: For the first time: a systematic analysis of the radio play as an autonomous genre has been conducted; the category of the verticality of sound space has been introduced; the role of post-production as a dramaturgical tool has been conceptualized; and the functioning of the genre within the framework of site-specific art has been described. Clarified: the status of the radio play as an open structure; the boundary between the radio play and the audiobook (polyphony versus linearity); the functions of silence, pauses, and noise as auditory tropes. Further

developed: the analytical toolkit for auditory works and the concept of the convergence of artistic and documentary forms. Practical significance: the results can be applied in teaching courses on the history and theory of literature, contemporary drama, and media studies. The proposed methodology of spatial analysis can serve as a practical tool for professionals (screenwriters, directors, sound designers) when creating contemporary audio content.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Верман М. О. Драматургія воєнного часу: документальні радіоп'єси. Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Літературознавство. 2025. Т. 1, № 105. С. 40–55.
- Верман М. О. Site-specific елементи в українській радіоп'єсі: на прикладі аудіосеріалу «Тунелі уяви». Філологічні студії : збірник наукових праць. 2025. Вип. 21. С. 255–260.
- Верман М. О. Функція паузи, тиші, шуму, музики в радіоп'єсі. Нова філологія : збірник наукових праць. 2025. № 100. С. 37–44.
- Werman M. Wertykalność jako zasada organizacyjna dramaturgii audialnej. Analiza słuchowisk 10 minut crawla i Stan euforii // Wertykalizm w kulturze / red. nauk. B. Pawłowska-Jądrzyk. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe UKSW, 2025. S. 275–285.
- Верман М. О. Радіоп'єса як унікальний драматизований аудіожанр / Світ наукових досліджень : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль, 2023. Вип. 22. С. 164–169.
- Верман М. О. Подкаст «Дітям від дітей»: аудіоказка як акт турботи. Аргументи сучасної філології: «етика піклування» : матеріали V Міжнар. наук. конф. (Харків, квіт. 2025 р.). Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025. С. 51– 55.
- Верман М. О. Звукова топографія пам'яті: аудіопрогулянка «Моя академічна...» як форма репрезентації української культурної спадщини / Славістика в сучасному світі: методологічні й ціннісні орієнтири : матеріали V Міжнар. славіст. конф., присвяч. пам'яті святих Кирила і Мефодія (23 травня 2025 р.). Харків – Шумен : ХНПУ; ХІФТ, 2025. С. 214–216.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельников Ростислав Володимирович

2. Rostislav V. Melnikov

Кваліфікація: к.філол.н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2579-9766

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кремінська Інна Миколаївна

2. Inna Kreminska

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0918-0357

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондарева Олена Євгенівна

2. Olena Bondareva

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2744-3587

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вісич Олександра Андріївна

2. Oleksandra A. Visych

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1706-1147

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворучко Світлана Костянтинівна

2. Svitlana Kryvoruchko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1123-9258

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Левченко Наталія Микитівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Левченко Наталія Микитівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна